

Lasten kaltoinkohtelun riskin tunnistamisen toimintamallin koulutus- ja juurruttamisprosessi yliopiston ja työelämän yhteistyöhankkeena

Heidi Reunanen, TtM/Projektipäällikkö, Tampereen yliopisto

Eija Paavilainen, TtT/Professori, Tampereen yliopisto, Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri

Hankkeen lähtökohdat: Lasten kaltoinkohtelu on globaali kansanterveysongelma. Lasten kaltoinkohtelua ennaltaehkäistään esimerkiksi havaitsemalla perheen riskiolot mahdollisimman varhain. On todettu, että apuna voidaan käyttää erilaisia riskinarvioitityökaluja. Hankkeessamme (no. 201610044/STM, 2016-2018) riskioloja ja perheen hyvinvointia arvioidaan kansainvälisesti ja Suomessa testatulla perheen voinnin mittarilla (BriefCAP), jonka perhe täyttää asioidessaan terveydenhuollossa, esimerkiksi neuvolassa ja sairaalan lastenosastoilla. Mittarin esille tuomista asioista keskustellaan vanhempien kanssa ja tarvittaessa heille järjestetään lisää moniammatillista tukea.

Hankkeen toteutus: Riskin tunnistamisen ja arvioinnin työkalu otetaan käyttöön vuoden 2017 alusta. Syksyllä 2016 on aloitettu hankkeeseen osallistuvien lähikoulutukset yksiköittäin. Vuoden 2017 keväällä otetaan käyttöön alueellinen verkkokoulutus ”Luo luottamusta, suojele lasta”, jonka on tuottanut THL. Hankkeessa juurrutetaan käytännön työhön uusi toimintamalli, joka edellyttää moniammatillista yhteistoimintaa. Hanke toteutetaan yliopiston ja työelämän yhteistyönä. Taustateoriana on sosiaalisen oppimisen teoria, missä oppiminen on osallisuutta ja toimijuutta yhteisössä. Uusi käytäntö juurrutetaan kuhunkin yhteisöön sen lähtökohdista käsin. Myös toimijoiden yksilölliset lähtökohdat huomioidaan. Koulutuksessa välitetty teoriaosuus on ollut kaikille samanlainen ja toteutunut osaksi lähiopetuksena osastotuntien puitteissa ja osaksi itseopiskelun. Tätä on tuettu materiaalin referointina sähköpostin välityksellä. Yksilöllistä ohjausta on tarjottu sitä haluaville.

Nykytilanne ja arviointi: Uuden toimintamallin ja siihen liittyvän apuvälineistön käytön koulutus on suoritettu. Opittuja asioita sovelletaan käytäntöön ja arvioidaan itse- sekä vertaisreflektion avulla yhteisissä tapaamisissa. Toimijoille annetaan lisäksi mahdollisuus välittömään palautteeseen kirjallisesti. Hankkeen aikana toimintamallia tukevaa apuvälineistöä edelleen kehitetään eri yksiköissä palautteiden ja yhteisen arvioinnin pohjalta. Välineet muotoutuvat näin eri yksiköihin sopiviksi. Prosessissa edistetään samalla hiljaisen tiedon siirtymistä mahdollistamalla kokemustiedon reflektointi hyödyntäen osastotunteja, Moodle -oppimisympäristöä ja yhteisiä koulutuspäiviä. Koulutusmateriaalien ja koulutusmuotojen hyödyllisyyden väliarviointi tehdään kyselyn avulla keväällä 2017.